

Statenmededeling

Onderwerp

Ontwerp Regionaal Water en Bodem Programma en bijbehorende plan-MER

Datum

2 maart 2021

Documentnummer

GS: 4842239

PS: 4850006

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennismemen van

De ter inzagelegging van het Ontwerp Regionaal Water en Bodem Programma en het bijbehorende plan-MER

Aanleiding

Het Regionaal Water en Bodem Programma (RWP) heeft een zes jaarlijkse plancyclus, gelijk aan de vereisten van de Europese Kader Richtlijn Water (KRW). Aangezien er een nieuwe KRW-periode begint vanaf 2022, moet er een nieuw RWP worden opgesteld voor de planperiode 2022-2027. Het RWP is voor wat betreft het beleid op het gebied van water en vitale bodem de opvolger van het huidige Provinciaal Milieu Water Plan (PMWP), dat een looptijd heeft tot eind 2021. Binnen de nieuwe Omgevingswet vormen de regionale waterprogramma's samen met het Nationaal Waterprogramma en de beheerprogramma's van Rijkswaterstaat en de waterschappen, het planstelsel voor het waterbeleid. Provincies leggen op regionaal niveau de strategische doelen vast. In de waterbeheerplannen van de waterschappen worden de voorwaarden voor uitvoering daarvan opgenomen.

Bevoegdheid

Het RWP is een wettelijk verplicht programma onder de Omgevingswet. De Omgevingswet heeft de bevoegdheid voor vaststelling van een dergelijk programma bij het college van Gedeputeerde Staten gelegd. Dit is een wijziging t.o.v. vorige planperiodes waarbij het waterprogramma vastgesteld werd onder de Waterwet, met bijbehorende vaststellingsbevoegdheid van Provinciale Staten. Door het RWP vast te stellen onder de Omgevingswet volgt het college de lijn van het Rijk, die het Nationaal Water Programma ook onder de Omgevingswet vaststelt. Hiermee handelt het college van GS ook volgens de conceptuele kaders zoals opgenomen in de vastgestelde opdracht Koers 2030. Uw Staten sturen op strategische doelen en stellen de kaders, het college van GS stellen gelet daarop beleid vast en voeren maatregelen uit. De door uw Staten

vastgestelde Brabantse Omgevingsvisie vormt het overkoepelend kader voor al het provinciaal beleid. Daarnaast vormt de door uw Staten vastgestelde [Visie Klimaatadaptatie inclusief de bestuursopdracht 'Stoppen van de verdroging door een waterrobuuste inrichting van Brabant'](#) in juni 2020, samen met de wettelijke taken en bevoegdheden uit de omgevingswet, de grondslag voor het RWP.

Met het vaststellen van het RWP geeft het college van GS invulling aan haar bevoegdheid om voor de KRW de volgende zaken vast te leggen:

- Regionaal maatregelenprogramma voor grondwater;
- De oppervlaktewaterlichamen met bijbehorende type, status en doelen;
- Doelen overige wateren.
- Daarnaast zijn de wettelijke verplichtingen in het RWP opgenomen om de functies vast te leggen en de waterwinningen voor menselijke consumptie aan te wijzen. Ook wordt met het RWP voldaan aan de verplichtingen uit de Richtlijn OverstromingsRisico's (ROR).

Kernboodschap

1. Het Ontwerp-RWP en bijbehorende plan-MER ligt van 6 april t/m 18 mei ter inzage

Het ontwerp-RWP bevat het provinciale beleid voor de periode 2022-2027 op het vlak van water en vitale bodem. Op 2 maart 2021 is in het college van GS besloten het Ontwerp-RWP, met de bijbehorende plan-MER, vrij te geven voor de inspraak. In dezelfde periode liggen de ontwerp-waterbeheerplannen van de waterschappen ter inzage.

2. GS hebben rekening gehouden met vragen en opmerkingen PS

PS is bij de totstandkoming van het ontwerp-RWP op twee momenten betrokken geweest: een digitale 'safari' in november 2020 en een themabijeenkomst op 29 januari 2021.

Op basis van de reacties, vragen en discussies hebben GS onder meer de volgende zaken verwerkt in het ontwerp-RWP:

- Het RWP benadrukt dat het water- en bodemsysteem een belangrijke 'asset' is voor Brabant: als productiefactor voor economische activiteiten, als aanjager voor verbetering van de omgevingskwaliteit, als medesturende factor in de inrichting van Brabant, als noodzakelijke randvoorwaarde voor robuuste natuur en als ijkpunt in de verhalen over verleden, heden en toekomst van Brabant;
- Er is ruime aandacht om bij inwoners van Brabant het bewustzijn en eigenaarschap over de water- en klimaatopgaven te vergroten, en in samenwerking met de Brabantse samenleving tot oplossingen te komen. Provincie is hierin partner met de mede-overheden en aanjager om tot een samenhangende aanpak te komen;
- Er wordt intensief ingezet op het stimuleren van het komen tot een vitale bodem, onder meer door ondersteuning van agrarisch ondernemers via stimuleringstrajecten en verbreding van het door de waterschappen gehanteerde instrument van een Bedrijfs- Water Plan tot een Bedrijfs-

Datum

2 maart 2021

Documentnummer

GS: 4842239

PS: 4850006

- Bodem en Water Plan. Hierover is met partners afgelopen periode uitgebreid gesproken, precieze invulling vindt komende tijd plaats;
- Om de druk op de grondwatervoorraden te verlichten is een brede aanpak opgesteld waarin alle gebruikers een steentje bijdragen aan de forse opgaven die er zijn. Zo wordt het beleid voor de productie van drinkwater erop gericht om ook andere bronnen dan grondwater te verkennen en toe te gaan passen; met de drinkwaterbedrijven worden afspraken gemaakt om hieraan invulling te geven. Ook andere onttrekkingen dan voor drinkwater worden bezien, in samenhang met maatregelen om tot aanvulling van de grondwatervoorraden te komen;
  - Niet alleen voor het landelijk gebied, ook voor het stedelijk gebied is een ambitieuze aanpak geformuleerd met partners zoals de waterschappen en gemeenten. Voorbeelden zijn het Uitvoeringprogramma Zuid-Nederland en afspraken met stakeholders over klimaatbestendig bouwen rondom stedelijke transformaties en nieuwbouw;
  - Om de inspanningen rondom onder meer innovatie en datagedreven werken te kunnen bundelen en richten zijn deze expliciet als rode draden in de aanpak benoemd;
  - Over de forse uitdaging om tot doelbereik KRW te komen, en de andere opgaven van het RWP, wordt jaarlijks via een programmeringsdocument verslag gedaan aan PS, inclusief eventuele benodigde aanpassingen in de uitvoering en/of inzet van middelen. Op verzoek van PS zal in overleg worden getreden met de commissie Sturen en Verantwoorden om tot passende prestatie-indicatoren te komen;

3. *De Omgevingsverordening waarborgt de ruimtelijke doorwerking van het RWP en de doorwerking naar ander provinciaal beleid*

De ontwerp-Omgevingsverordening wordt in maart behandeld in GS. Mochten er uit het traject van vaststelling van het RWP nog nieuwe doorwerkingen komen, worden deze betrokken bij een volgende wijziging van de Omgevingsverordening.

4. *Monitoring van de uitvoering*

GS informeren PS vanaf 2022 over de voortgang van het RWP in de reguliere Sturing en Verantwoordingscyclus conform de afspraken tussen GS en PS. Op basis van de voortgang in de uitvoering en rekening houdend met eventuele nieuwe ontwikkelingen wordt jaarlijks een programmering(sdocument) RWP opgesteld. GS informeren PS hierover via een statenmededeling. In het programmeringsdocument kan de planning van de uitvoering worden aangepast aan actuele inzichten, inclusief de benodigde middeleninzet. Eventuele bijsturing wordt via de 2e bestuursrapportage verankerd in de begroting. Over beleids- en prestatie-indicatoren ten aanzien van het RWP gaan GS het gesprek aan met de commissie S&V, voordat het definitieve RWP door GS wordt vastgesteld (najaar 2021). De resulterende indicatoren worden bij de

Datum

2 maart 2021

Documentnummer

GS: 4842239

PS: 4850006

1^e bestuursrapportage 2022 verwerkt in de begroting. Tot die tijd wordt gewerkt met de prestatie-indicatoren zoals vermeld in de [Statenmededeling van 1 december 2020](#):

Datum

2 maart 2021

Documentnummer

GS: 4842239

Prestaties / maatregelen	Outputindicator	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Verdrogings-aanpak natte natuurparels	Hectares binnen natte natuurparel waar maatregelen zijn getroffen (cumulatief)	1.600	3.000	6.300	7.500	8.000	8.700	
	Hectares buiten natte natuurparel waar maatregelen zijn getroffen, incl. Bodemverbeteringsmaatregelen (cumulatief)	2.000	5.000	10.000	15.000	20.000	25.000	27.000

5. *Besluitvorming 2^e tranche bestuursakkoordmiddelen*

De tweede tranche bestuursakkoordmiddelen van € 35 mln willen wij inzetten op de verdrogingsopgave in en rond de natte natuurparels zoals geschetst in de Visie Klimaatadaptatie (8.700 hectares binnen Natte Natuurparels en 27.000 hectares buiten Natte Natuurparels). Zoals in de Statenmededeling van 1 december 2020 reeds aangekondigd, stellen wij PS bij de eerste bestuursrapportage 2021 voor om deze middelen toe te voegen aan de reserve RWP en daarmee onderdeel te laten zijn van de begroting en dekking van het RWP voor de planperiode t/m 2027.

Consequenties

1. *RWP legt het beleid voor water en vitale bodem voor de komende zes jaar vast*

Het RWP is onderdeel van het landelijke planstelsel inzake waterbeleid, samen met het Nationaal Water Programma op rijksniveau en de Waterbeheerplannen op waterschapsniveau. Dit stelsel is afgeleid van de Europese Kader Richtlijn Water en bepaalt het stramien van de planperiodes.

2. *Ontwerp-RWP staat open voor inspraak*

Op basis van de inspraakreacties wordt door GS gezien of wijzigingen nodig zijn, vervolgens wordt najaar 2021 een definitief RWP vastgesteld door GS.

3. *Verschil raming en dekking opgaven wordt naar verwachting overbrugd*

GS hebben bij vaststelling van de Visie Klimaatadaptatie en contouren-document RWP geconstateerd dat er een verschil is tussen de financiële

omvang van de opgaven en de beschikbare middelen. Het minimale verschil wordt geraamd op € 11 miljoen. Er zijn echter perspectiefrijke mogelijkheden om dit minimale verschil te overbruggen, en GS gaan er dan ook van uit dat dit minimale verschil overbrugd gaat worden. Het RWP beschrijft (hoofdstuk 9) de prioritering van middelen conform de huidige financiële dekking. Uw Staten worden op de hoogte gehouden van wijzigingen in de financiële dekking via het jaarlijkse programmeringsdocument RWP (zie Kernboodschap 4). Uiteraard zullen er geen ongedekte financiële afspraken met partners (waaronder de waterschappen) worden gemaakt.

Datum

2 maart 2021

Documentnummer

GS: 4842239

PS: 4850006

Europese en internationale zaken

Het RWP is een wettelijk verplicht programma dat voortvloeit uit de Europese Kader Richtlijn Water (KRW). Ook wordt met het RWP voldaan aan de verplichtingen uit de Europese Richtlijn OverstromingsRisico's (ROR). De komende planperiode is de laatste periode om de doelen van de KRW te behalen. Het RWP beschrijft de aanpak en de randvoorwaarden (hoofdstuk 7 t/m 9). Uitgangspunt is dat de provincie en partners alles uit de kast halen om tot doelbereik te komen. Door goede monitoring en rapportage van de inzet van de provincie en haar partners tonen we aan dat wij alles hebben gedaan wat in ons vermogen ligt om de doelen te behalen.

Het is nog niet helemaal duidelijk hoe streng de Europese Commissie het KRW-doelbereik zal beoordelen. Als de doelen niet worden gehaald, zal de Commissie de lidstaat hierop in gebreke stellen en kan ze een boete opleggen, bijvoorbeeld als maatregelen niet zijn uitgevoerd. In het geval van Nederland zal de Commissie dan het Rijk aanspreken. Als blijkt dat een decentrale overheid, bijvoorbeeld een waterschap of provincie, in gebreke is gebleven kan het Rijk vervolgens (een deel van) de boete op die overheid verhalen. Dat is vastgelegd in de wet Naleving Europese Regelgeving Publieke Entiteiten (Wet Nerpe).

Bestuurlijk is landelijk afgesproken dat provincies momenteel nog niet overgaan tot doelverlaging. Dit ondanks dat er nog onzekerheid is over noodzakelijke maatregelen die vastgelegd gaan worden in het 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn (2022-2025). Het nu nog niet kunnen opnemen van voldoende maatregelen wordt niet gezien als een tekortkoming in de zin van de Wet Nerpe.

Communicatie

Het provinciale waterbeleid stemmen we af en bespreken we in een reeks overleggen met onze partners. Voorbeelden hiervan zijn het Breed Bestuurlijk Grondwateroverleg (BBG), Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas (RBOM), Stuurgroep Deltaprogramma Maas (SDM) en het overleg met de Noord-Brabantse Waterschaps Bond (GS-NBWB).

Op 18 november 2020 en 13 januari 2021 zijn goed bezochte netwerkbijeenkomsten georganiseerd, waar naast de waterschappen o.a. ook BMF, ZLTO, Vereniging Industrierwater, drinkwaterbedrijven, terreinbeherende organisaties en vele gemeenten aanwezig waren. Uit deze bijeenkomsten blijkt dat zij de ambitie en de doelstellingen onderschrijven. Centraal in de reacties en de gesprekken staat de vraag hoe deze doelstellingen verwezenlijkt worden, hoe de vereiste trendbreuk bereikt wordt, en hoe 2027 zich verhoudt tot de ambitie van een klimaatbestendig en veerkrachtig water- en bodemsysteem in 2050.

Datum

2 maart 2021

Documentnummer

GS: 4842239

PS: 4850006

Vervolg

In de periode april – oktober zal zowel met externe partners als met PS nog een bijeenkomst georganiseerd worden om het gesprek over de inhoud en de uitvoering van het RWP aan te gaan, voordat het RWP definitief door GS vastgesteld wordt najaar 2021.

In het kader van de samenwerking GS-PS vindt in de periode april – juni 2021 een pilot plaats om PS in gesprek te laten gaan met inwoners van Brabant en andere stakeholders inzake de beleidsontwikkeling die in het kader van het RWP plaatsvindt. De precieze invulling van deze pilot moet nog plaatsvinden, en gebeurt in nauw overleg met de griffie.

Bijlagen

- Ontwerp Regionaal Water en Bodem Programma
- Plan-MER

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer T. Renner, (06) 15 09 30 67, trenner@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer N.F. Aten, (06) 55 68 66 12, naten@brabant.nl.